

LITERATURA

J.V. Foix us desitja bones festes

Les felicitacions nadalenques que el poeta va enviar entre el 1948 i el 1976, editades en una carpeta

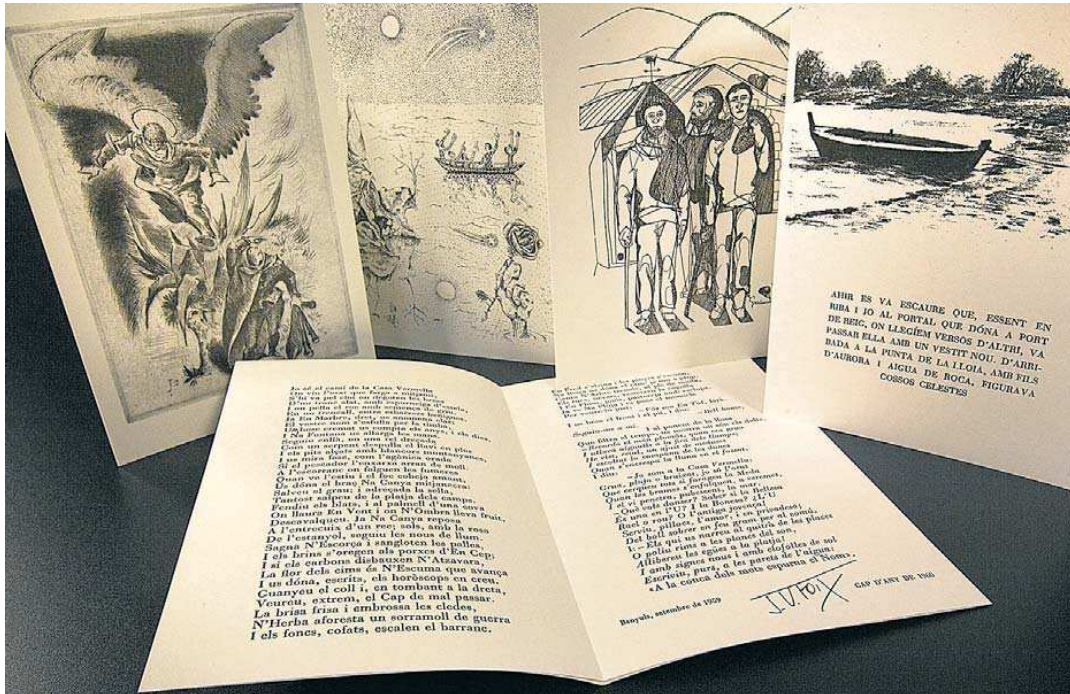
JORDI NOPCA
BARCELONA

Al poeta J.V. Foix l'exaltava el nou i l'enamorava el vell, i una bona manera de reunir aquests dos pols aparentment oposats van ser les felicitacions de Nadal, de Cap d'Any i d'aniversari que va enviar durant un apart important de la seva trajectòria. Reunides per primera vegada en el format original —i encapçalades per il·lustracions de pintors com Salvador Dalí, Joan Miró, Antoni Tàpies, Modest Cui xart i Joan Ponç—, les epifàniques i resplendents composicions foixianes prenen un nou sentit que transcendeix el vers de circonstance, segons els havia definit Pere Gimferrer el 1973, quan una dotzena d'elles van ser recollides al volum *Onze Nadals i un Cap d'Any* (L'Amic dels Arts, 1960).

Ho sap tothom, i és profecia, carpeta publicada per Pagès Editors i la Fundació J.V. Foix, inclou 28 poemes de l'autor nascut a Sarrià el 1893, escrits entre el 1948 i el 1976 —l'únic any en què interomplà tradició és el 1959—, un disc amb una desena dels textos recitats pel mateix poeta i un quadern amb dos textos, el primer a càrrec de Margarida Trias i Joan Ramon Veny-Mesquida i el segon, més extens, fet per Jordi Cerdà Subirachs, professor del departament de filologia i rancesa i romànica de la Universitat Autònoma de Barcelona.

L'interès de Foix per les felicitacions de Nadal arrenca de molt abans del escriptura de *També vindrem*, *Infant*, al l'hor a vella, poema del 1948 que inaugura el ritual anual. El 1935 publicava un article a *La Publicitat*, "Bells Christmases català" —eren els anys de col·laboració intensa amb la premsa— en què demanava que "s'enviessin felicitacions de Nadal en català amb gust de bibliòfil", com recorda Jordi Cerdà Subirachs, perquè era —i ara qui parla és el poeta— "una tasca de catalanització radical de la nostra terra".

En aquells moments, Foix no més havia publicat dos llibres de prosa poètiques, *KRTU* (1927) i *Gertrudis* (1932). El seu primer recull de poemes va arribar tard i en plena nit franquista: el llibre de sonets *encasillats* *Sol*, i de dol va aparèixer el 1947: "va causar un barratge d'estupor i admiració", i es va interpretar com "un simple retorn als clàssics medievals-catalans, occitans, italians", com un anacronisme incomprensible i inacceptable en ple segle XX", segons afirmen Trias i Veny-Mesquida al seu text. Un any després, quan en tenia 55, Foix va enviar la seva primera felicitació de Nadal, i des del llavors no interomplà l'hàbit de comunicar-se un cop a l'any amb els amics, i regalar-los una de les seves delícades verbals, que sabien conjugar els elements arquetípics —el naixement de Jesús

Cinc de les nades incloses a *Ho sap tothom, i és profecia*, publicades per Pagès Editors i la Fundació J.V. Foix. RUTH MARICOT

al'establia, la visita dels Reis d'Orient, la verge Maria i Josep, els pastors, l'estel que il·lumina el camí —amb pinzellades de contemporaneïtat: "Porto una leika i pàl·lids pensaments", escrivia el 1948 en el poema *Il·lustrat* per Dalí; "Fem llum al magatzem dels accessoris!", exclamava el 1963.

"Res no s'acaba i tot comença"
En un dels poemes més coneguts del conjunt, *Ho sap tothom*, i és profecia (1953), "el territori pren una transcendència inusitada", com diu Cerdà Subirachs: si s'uneixen tots els topònims empordanesos esmentats (Colera, Palau-saverdera, Banyuls, Portvendres...) el dibuix que en surt és el d'un acreu, i al cen-

Equilibri Es poemes de Nadal de J.V. Foix combinen tradicció i modernitat

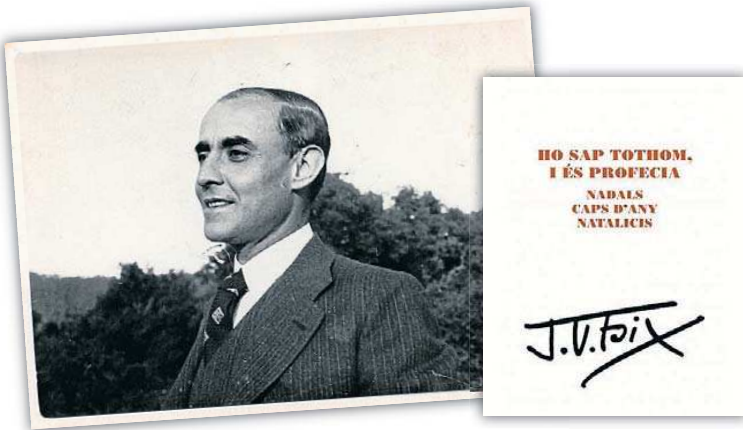
tres hi troba un indret que porta el nom del símbol cristià per excel·lència, la vall de la Santa Creu.

"Els Nadals de Foix de mica en mica van constatant allò que fins llavors només era entrellucats entre els seus lectors distingits —explica Cerdà Subirachs—, i és que ens trobem davant d'un poeta doctus, del poeta que estableix una relació mútua entre poesia i teoria". Això vol dir que els seus textos no són fàcils, ni "tampoc una exploració arqueològica d'un poema popular", i encara menys cauen en "el xarxisme del cicle festiu nadalenc". "Ni tinc parella en el ball / ni neumàtics al garatge, / i em fa por fer de mirall / del home i la seva imatge", escrivia el 1956: el sentit del humor s'entre-

llaça amb un apunt existencialista. Un any abans, Albert Manent li havia agraït la nada a afirmant que els poemes creixien en complexitat. "Eratot un despit per als qui esperaven una felicitació més acomodaticia, l'enèsima prova rat a de parailisme", apunta Cerdà Subirachs.

Sorpreses surrealistes
A partir del 1960 Foix ja no felicitava el Nadal a les amistats, sinó el Cap d'Any, i va substituir les il·lustracions d'artistes contemporanis per gravats o dibuixos de la seva col·lecció. El surrealisme, present en la majoria de poemes, s'expressa sense vergonya ja des dels llargs encapçalaments de les felicitacions. Un d'ells comença així: "Els barbossos minyons, feixucs com un vell, volien asaltar el fort de les boires amb les mans plenes de llibres". Per dent l'aire nadalenc, els poemes guanyen originalitat i mostren una predilecció per les escenografies marítimes, que Foix coneixia a gràcies a la casa del Port de la Selva on estiu i jades del 1946.

El tres últims poemes, corresponents al 1974, 1975 i 1976, van datats el 28 de gener, el dia que el poeta feia anys. L'última de les felicitacions va ser enviada per celebrar el 83è aniversari de Foix —que encara viuria onze anys més—, porta per títol *La pell de la pell* i és un text en prosa en què homenatja el pintor Joan Ponç. Era una manera elegant de dir que el sarró de veros del poeta es va del tot buit. Havia arribat l'horade donar per acabat aquell joc. e

Coses d'aquest Nadal

Aquesta setmana que avui s'acaba i que, amb la vinent, la gent acostuma a anomenar els nadals, en un calc preocupant del castellà ocupant, ha vist passar Nadal i Sant Esteve i el dia dels Sants Innocents, això pel que fa a les festes religioses, que són l'origen de tot. Però hi ha els preparatius: es fa el pessebre, es fa cagar el tió, hi ha la Missa del Gall, els espanyols fan la seva loteria, aquí anomenada rifa, a la qual els catalans juguen per costum. Aquest any, a més, gràcies a la munificència del senyor Rajoy, gran benefactor de Catalunya, hem tingut eleccions. Unes eleccions convocades per veure si això de la República quedava en no res. Però a M. Rajoy, com consta al paper del cas Gürtel, li ha sortit el tret per la culata i no solament no ha decapitat els republicans, que ara som més que mai, si no que ell ha perdut bous i esquelles. Per una banda, els seus representants a Catalunya han passat a ser els últims de la llista, amb el mateix o escons que els impresentables de la CUP, aquests que sempre han estat els dimonis dels Pastors. I, per l'altra, ha hagut d'empassar-se la victòria tan històrica com inútil de Ciudadanos (no sé per què s'entesten a autoanomenar-se Ciutadans, si sempre parlen en espanyol), aquest invent neofalangista creat per anorrear la llengua catalana, entre altres objectius encoratjadors. A Barcelona hi ha hagut la Fira de Santa Llúcia, on venen tot el que es necessita per fer el pessebre i moltes coses més, cada dia més coses. Hi vaig anar a comprar un parell d'ovelles que ens feien falta i una branca de grèvol, que a Catalunya està prohibit tallar-ne. Suposo que el meu grèvol és d'importació. Però és molt bonic. Els arbustos de Sòria són espo-

NARCÍS COMADIRA

ESCRITOR I PINTOR

nerosos i granats i els seus fruits són encara d'un vermell viu. Suposo que la FAES ja deu estar experimentant perquè l'any vinent siguin de color taronja.

Aquestes eleccions rajonians, però, han tingut un predomini del color groc emocionant. Amb quatre presos polítics i amb cinc exiliats, no es pot pas dir que hagi estat normal. Aquest groc reivindicatiu ha tenyit les eleccions i continua ben present aquests dies de Nadal. Per exemple, al concert de Sant Esteve, del Palau de la Música, tots els cantants i fins i tot el director, Simon Halsey, un anglès, portaven el llacet groc a sobre. I entre el públic també abundava en forma de llacets i bufandes. Les eleccions les hem guanyades, però els nostres presos continuen presos i els nostres exiliats continuen exiliats. I això sembla que no solament no canviarà, si no que pot augmentar. Ha estat un Nadal trist, per què negar-ho. Trist per als republicans i trist també, suposo, per als borbònics, que han vist

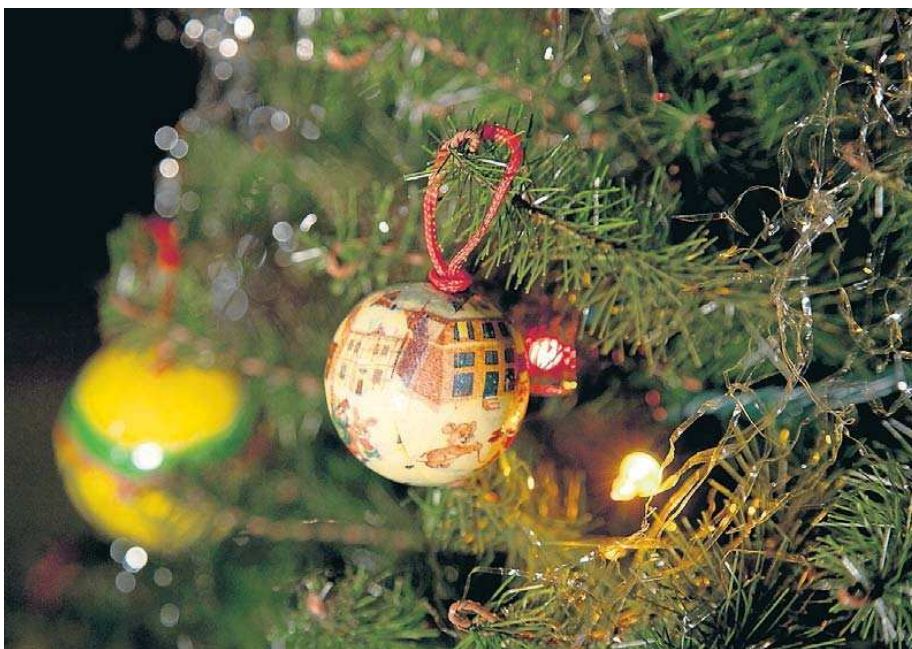
Les eleccions les hem guanyades, però els nostres presos continuen presos i els nostres exiliats continuen exiliats

com se'l shan socar i matat les safates de canelons, o el besuc, que és el que es menja a Madrid, capital de la dieta mediterrània.

I ara què, aquesta és la pregunta. Com s'ho faran per constituir un Parlament en aquestes circumstàncies preocupants? Qui investiran president les forces sobiranistes? Tornarà el president Puigdemont? ¿Dimitiran tots els presos i exiliats que són a les Illes per tal de facilitar formar govern i investir un altre president? Qui serà aquest president? Serà de Junts per Catalunya? Què farà Esquerra Republicana, que ja tenia coll avall la seva victòria? Quin Nadal, valga'm Déu!

La Fundació J.V. Foix, una mica com més enllà del temps i les seves misèries, ha editat aquest any, pulcrament, com acostuma a fer-ho, una col·lecció de les felicitacions que el poeta va enviar als seus amics entre el 1948 i el 1976 per Nadal, per Cap d'Any i pel seu natalici, a finals de gener. O sigui que tot quedava dins del cicle nadalenc. La peculiaritat d'aquesta edició és que està composta dels facsimils del full que cada any enviava el poeta. Il·lustrat per un artista diferent cada vegada. Desde Dalí fins a Frederic Amat, passant per Obiols, Tàpies i Miró. Tots aquests fulls estan recollits dins d'una capsa amb un llom amb la tipografia que li agradava a Foix. Les majúscules negres del tipus Bodoni. Així la capsa, posada a la biblioteca, segueix la tònica dels llibrets que cada any ha publicat la Fundació. Tant l'any que va il·lustrar el full Tàpies com l'any que va tocar a Miró, Foix va fer una edició paral·lela, diguem-ho així, il·lustrada per un artista menys agressiu. Suposo que Foix no volia espantar els seus amics més conservadors, aquells als quals enamorava el vell però no exaltava el nou de cap manera.

CRISTINA CALDERER

El llegat

SÍLVIA SOLER

Si no fos que l'ocasió era tan trista, haurieu dit que la sala feia goig. Si no fos que es tractava de la sala d'un tanatori, haurieu dit que aquella trobada era una ocasió única per la comunió de tantes vides en un sol sentiment.

Hi havia homes i dones de totes les edats, la majoria dels quals havien tingut de professor l'home del qual ens acomiadàvem. Molts ploraven, d'altres llegien poemes en veu alta o abraçaven amb emoció un vell company. Allà on anessim, entre els grups de persones, sentíem parlar d'ell, del professor. El millor que he tingut; un mestre de veritat; la barreja perfecta entre professor i amic; gràcies a ell he estimat sempre la literatura; em sentiré deixeble seu fins al dia que em mori.

Us podeu imaginar, doncs, que si no fos perquè l'ocasió era trista, tristíssima, podria haver estat un dia de celebració. Celebració per una vida — massa breu — viscuda amb intensitat, generositat i alegria. Celebració per una vocació reeixida i reconeguda per diverses generacions. Celebració per tantes persones aferrades al record d'un home bo. Celebració per la llavor sembrada que ha donat, clarament, tants i tan bons fruits.

Potser algun dia, d'entre tots aquests joves humanistes, n'hi haurà algun que escriurà una novel·la, o un relat, o un poemari, sobre l'estimat professor. I recordo ara a Stoner, la novel·la de John Williams sobre aquell home senzill, fill d'uns grangers de Missouri, que dedica tota la seva vida a transmetre als joves el seu enlluernament per la literatura. O Dimarts amb el vell professor, de Mitch Al-

Un professor apassionat per la literatura transmet aquesta dèria a un alumne i col·labora perquè tingui una vida més profunda

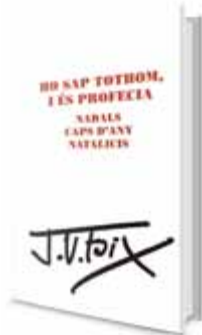
bom: "Tot hom sap que s'ha de morir però ningú s'ho creu".

No sé si els ensenyants — els bons, els que segueixen una vocació íntima — són conscients del llegat que deixen, generació rere generació. Un professor apassionat per la literatura — com Stoner, com en Daniel que acaba de marxar — transmet aquesta dèria a un alumne (o a desenes o a centenars) i col·labora decidivament perquè aquella persona, aquelles persones, tingui una vida més profunda i més feliç.

Mirava al meu voltant i pensava: si no fos que l'ocasió és tan trista, podria dir que la sala feia goig. El reconeixement i l'agraïment al professor prenen cosí feien que l'aire fos una mica més dens. L'adeu, envoltat de versos, es feia una mica més àrid. La bellesa de les paraules embolicava el dolor per fer-lo una mica més suportable. I, en acabat, el llegat del professor sortia de nou a la vida amagat a les butxaques de cadascun dels seus deixebles.

El dia més clar de l'any

La Fundació J.V. Foix ha publicat l'edició facsímil dels Nadals, Caps d'Any i Natalicis que el poeta va trametre als familiars i amics durant 28 anys

HO SAP TOTHOM, I ÉS PROFECIA. NADALS, CAPS D'ANY, NATALICIS
J.V. Foix

Edició: Margarida Trias i Joan Ramon Veny-Mesquida, amb un estudi de Jordi Cerdà Subirachs

Editorial: Aula Màrius Torres / Fundació J.V. Foix / Pagès Editors Lleida, 2017
Pàgines: 280
Preu: 20 euros

Des de l'any 2000, a l'hora de les festes de Nadal i Cap d'Any, la Fundació J.V. Foix gairebé sempre ens sorprèn molt agradablement amb alguna publicació de materials inèdits o no recollits que procedeixen dels arxius del llegat del gran poeta. Al llarg de 17 anys la Fundació ha editat amb gust, rigor i encert 13 bellíssims volums que apleguen una gran diversitat documentació com ara enregistraments de la veu del poeta, entrevistes, poemes en prosa, poemes en vers, nades, sonets, telepoemes, contes, cartes, cròniques...

Amb la publicació del 2017, *Ho sap tothom, i és profecia. Nadals, Caps d'Any, Natalicis*, però, la Fundació, amb Jordi Maderne –que n'és el president– al capdavant i la dedicada, infatigable i creativa Margarida Trias, directora, al peu del canó diàriament, ha sobrepassat totes les grans fites assolides en anys anteriors. Es tracta d'una petita caixa o carpeta que conté l'edició facsímil exacta, en color i a escala real, dels 11 Nadals (1948-1958), 13 Caps d'Any (1960-1972) i 4 Natalicis (1973-1976) que J.V. Foix va compondre, dissenyar, publicar i trametre als seus familiars i amics durant més d'un quart de segle.

L'edició és el fruit d'una col·laboració entre la Fundació J.V. Foix, la Càtedra Màrius Torres de la Universitat de Lleida i Pagès Editors, també de Lleida, i han tingut cura del laboriós procés d'edició Margarida Trias i l'especialista Joan-Ramon Veny Mesquida. La capsa o carpeta, doncs, conté els 28 facsímils, un CD amb la veu del poeta llegint 10 de les felicitacions i un quadern amb el llarg estudi introductor de Jordi Cerdà Subirachs, el primer assaig de conjunt que ressegueix amb intel·ligència aquest vessant tan important de l'obra de Foix.

Tot això vol dir que primera vegada en la història disposem de tots els materials

necessaris per llegir en condicions els Nadals, els Caps d'Any i els Natalicis de Foix, aquestes petites però precioses publicacions que el poeta creava any rere any i enviava a devers 400 recipients, en els moments més àlgids de la llista de la tramesa.

Finalment, disposem de totes les felicitacions, amb les il·lustracions corresponents i respectius de Salvador Dalí, Josep Mompou, Joan Ponç, Josep Guinovart, Josep Obiols, Modest Cuixart, Antoni Tàpies, Jordi Mercadé, Joaquim Sunyer, Francesc Galí, Apel·les Fenosa, Joan Miró, Jaume Mercadé i Frederic Amat, a més a més dels gravats històrics que van adornar 15 de les trameses tardanes. En vida de Foix, les 28 felicitacions van nodrir dos llibres: 6 poemes van aparèixer a *On he deixat les claus...* (Amic de les Arts, 1953) i 12 van formar la base d'*Onze Nadals i un Cap d'Any* (Amic de les Arts, 1960, premi Lletre d'Or 1960).

Tot esperant la recuperació

Personalment, he de confessar que estic més content que unes pasqües (mai millor dit) amb aquesta esplèndida publicació. Espero sincerament que doni peu a una recuperació d'un dels llibres fonamentals dins el cànon de Foix. De fet, tots els llibres de Foix són fonamentals i *Onze Nadals i un Cap d'Any* no és cap excepció a la regla general que acabo d'anunciar. No hi ha obres menors a la producció general de Foix. O el llibre era de primera línia o no calia que es publicués. Foix era molt exigent, implacable i escrupolós amb la seva obra.

Onze Nadals i un Cap d'Any sempre ha tingut una recepció desigual a la literatura catalana. Per un costat, és un dels llibres potser més coneguts i populars del poeta i, de l'altre, és el llibre potser més infravalorat de la seva obra. Sempre, *a priori*, s'ha considerat una obra menor perquè supo-

sadament es tractava d'un recull de *poésies de circonstance*, és a dir, poemes d'interès puntual que responien a un estímul concret sense arribar a assolir la universalitat i atemporalitat de la gran lírica.

Com a exemple del tracte crític residual que han rebut les felicitacions només hem de citar l'esplèndida monografia *La poesia de J.V. Foix* (1974), de Pere Gimferrer. Al seu brillant assaig l'autor d'*Els miralls* relega *Onze Nadals i un Cap d'Any* a només un parell de pàgines al capítol final, *Sobre els altres llibres en vers*. A més, el poeta-crític deixa entreveure tres mancances del poemari: la falta d'unitat del conjunt, la voluntat abastable del text i el fet que no siguin autèntics poemes religiosos.

Aquestes idees de Gimferrer han corregut com la pólvora i s'han repetit fins a la sacietat, quan, en realitat, no corresponen gens a la realitat i veritat del cas. *Onze Nadals i un Cap d'Any* és un llibre ben unitari i justament la nova publicació de la Fundació Foix ens permetrà estudiar a fons la tria de poemes que Foix va fer per construir el poemari. *Onze Nadals i un Cap d'Any* és un llibre d'una extraordinària complexitat, que no es desmarca gens de la tònica general de la producció general de Foix. I *Onze Nadals i un Cap d'Any* és un llibre d'autèntics poemes religiosos, sempre entesos des del mateix punt de vista que T.S. Eliot al seu magistral *Dimecres de Cendra* (1930). Segons Eliot hi havia dos tipus de poesia religiosa: la previsible i tradicional, per una banda, i la innovadora i moderna, de l'altra, que "explora l'experiència de l'home a la recerca de Déu, i

La poesia religiosa de Foix és de recerca

intentant explicar-se a si mateix els seus sentiments humans més intensos en referència a un objectiu diví" (carta a William Force Stead, 9 d'agost del 1930). La poesia religiosa de Foix a les seves felicitacions és, doncs, la poesia de la recerca, de l'aspiració, de la interioritat profunda, de l'autenticitat...

L'aparició de *Ho sap tothom, i és profecia. Nadals, Caps d'Any, Natalicis* ens ajudarà a superar prejudicis enquistats i a comprendre a fons un aspecte indispensable de la magna obra que és la poesia lírica de J.V. Foix. I, posats a demanar, la plena recuperació de les felicitacions de Foix, tant de bo que es faci extensiva a una altra gran obra lírica condemnada a l'infern de les obres menors i secundàries: *Del joc i del foc* (1946), de Carles Ribà!

Per tal d'entendre bé les felicitacions de

Foix a *Ho sap tothom, i és profecia. Nadals, Caps d'Any, Natalicis* és indispensable que entenguem que són el resultat genial de l'encavallament de tres tradicions, una de llunyana o remota i dues de més properes o immediates. La més llunyana o remota és la tradició clàssica i antiga de les nades que es remunta al segle XIV, tal com ens va ensenyar Josep Romeu a la seva coneguda monografia *Les nades tradicionals. Estudi i crestomatia* (1952).

I en aquest sentit, quan parlem de Foix, sempre hem de tenir en compte com va posar la seva obra a la disposició de la vertebració d'una tradició literària catalana sense buits, salts o llacunes, és a dir, una tradició contínua i ininterrompuda. Foix es prestava a la missió de la complementarietat d'"omplir forats" a la tradició per

El s.XIV va començar la tradició de les nades

rectificar o esmenar deficiències. Foix era un devot constructor de la normalització de la tradició poètica catalana. D'aquesta manera, hem de veure *Ho sap tothom, i és profecia. Nadals, Caps d'Any, Natalicis* com una operació de recuperació i prolongació d'una tradició antiga, clàssica i genuïnament catalana que va arrencar de l'edat mitjana i es va reprendre amb força als segles XVIII i XIX.

Després, tenim les dues tradicions més properes i immediates, la tradició de l'eclosió de la modernitat i la tradició de la represa cultural durant els àrids anys de la postguerra franquista. Una de les vies de la modernitat va ser justament la reapropiació de la tradició antiga i clàssica en termes d'una reinterpretació estrictament ajustada als valors estètics i artístics de la més radical modernitat no rupturista. Es tractava d'un ús creatiu de la tradició o d'una posada al dia de la tradició. En aquest sentit, podem pensar en els poemes nadalencs de Joan Maragall, Josep Sebastià Pons, Joan Salvat-Papasseit i Josep M. de Sagarra. Com tots els poetes esmentats, Foix va voler ser un modernitzador en tota regla de la nadala tradicional, tal com ho va ser T.S. Eliot amb alguns dels seus meravellosos *Ariel Poems*, publicats per Nadal, sobretot, entre el 1927 i el 1931.

I, finalment, tenim el panorama de la represa cultural en les dramàtiques condicions de la postguerra. Durant aquesta època clarament resistencial es va recuperar el costum d'escriure i enviar nades i van proliferar moltíssim, fins i tot entre poetes com Agustí Bartra (*Els tres Reis*) i Josep Palau i Fabre (*Nit de Nadal*), tan poc

El poeta J.V. Foix en una imatge del 1983
ARXIU

Josep Palau i Fabre, Antoni Tàpies, J.V. Foix i Joan Rigol el gener del 1985, brindant durant la presentació del llibre 'L'estació', amb textos de Foix i il·lustracions de Tàpies
ROBERT RAMOS

sospitosos d'una actitud de fe cristiana. Era un acte de militància i resistència cultural i era un acte de defensa i recuperació de la tradició, amb la condició especial que la temàtica permetia un marge de burla de la censura d'aquells anys. Aquesta autèntica revifalla de l'escriptura de nadalles va suscitar la publicació de dues antologies de l'època: Montserrat Borrat, *Antologia lírica. Lencís de Nadal* (1947), i Tomàs Garcés, *Llibre de Nadal* (1951).

A més, en el cas particular de Foix, per mitjà de les seves felicitacions anuals, el nostre poeta va generar una autèntica reafirmació nacional de la identitat catalana, a base de produir una explosiva síntesi entre tradició i modernitat. En aquest sentit, Foix va eixamplar els registres expressius de la llengua i va eixamplar el ventall de les opcions estètiques de les solucions a l'hora de formalitzar el discurs poètic. Per una altra banda, fins i tot, va evocar la mateixa presència física del país a partir d'una veritable cartografia que es detecta a les constants referències topogràfiques que creuen el país, sobretot, de nord a sud, de Banyuls a Salou, de Port de la Selva a Prades... Paral·lelament, submergides a les felicitacions de Foix hi trobem moltes nocions de geografia humana per descriure les activitats de treball i els valors morals que defineixen la seva comunitat.

Cal veure, doncs, el gruix dels poemes

d'*Ho sap tothom, i és profecia. Nadals, Caps d'Any, Natalicis* en el marc d'aquesta marcada voluntat de salvar, protegir i reconstruir el país des de la llengua i la literatura. J.V. Foix, amb *Ho sap tothom, i és profecia. Nadals, Caps d'Any, Natalicis* (1948-1976) i *Onze Nadals i un Cap d'Any* (1960), i To-

És una síntesi entre tradició i modernitat

màs Garcés, amb *Grèvol i molsa* (1953), una mostra antològica de les nadalles que va escriure l'autor d'*El caçador* entre el 1942 i el 1982, van ser els dos autors que van dedicar un esforç més sostingut al conreu de les felicitacions al llarg dels anys.

Ara bé, a banda de Foix i Garcés, aquesta època ens ha deixat una sèrie de poemes esplèndids de tema nadalenc d'autors de la talla de Carles Riba, Pere Quart, Salvador Espriu, Blai Bonet i Joana Raspall, per citar només alguns exemples.

Ho sap tothom, i és profecia. Nadals, Caps d'Any, Natalicis és una gran oportu-

nitat per a tots els lectors de poesia catalana. És una oportunitat per conèixer millor un aspecte de la lírica catalana tradicional i moderna com és la felicitació de Nadal i de Cap d'Any. És una oportunitat d'or per conèixer més a fons un dels grans poetes catalans de tots els temps. Sempre m'he quedat molt sorprès davant la falta d'interès real de crítics, acadèmics i lectors per explorar aquesta magnífica parcel·la de l'obra general de Foix.

En l'àmbit temàtic és d'una riquesa que només es pot qualificar d'extraordinària: la temporalitat i l'atemporalitat, la felicitat, el dolor, la pau, la identitat, la integritat i la fragmentarietat, l'amor humà i l'amor diví, la vida i la mort, la permanència i el canvi, la fe, l'esperança, la salvació, el dubte i la por, la matèria i l'esperit, la transcendència, la consciència, la raó, la continuïtat, l'autoreferencialitat, la llengua, el país... Amb tota la raó del món, a la seva introducció, Jordi Cerdà Subirachs parla de Foix com a *poeta doctus*.

Ho sap tothom, i és profecia. Nadals, Caps d'Any, Natalicis també permet una aproximació interdisciplinària en estudiar la xarxa de relacions que existeix entre els textos de Foix i les diferents obres d'art que decoren la coberta de les felicitacions.

La pura veritat: espero grans resultats de l'edició d'*Ho sap tothom, i és profecia. Nadals, Caps d'Any, Natalicis*. *